

Nr 16.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Fjärde huvudtiteln.

1:o) **Försvarsstaben: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 2 (bilaga 3, punkt 1, s. 9 och 10 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953) framlagda förslag, vilket föranletts av att anvisade medel med hänsyn till levnadskostnadernas stegring inom vissa främmande länder visat sig vara för knappt tilltagna, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för försvarsstaben under anslagsposten Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer upptagna delposten Prisetjämnings tillägg må under budgetåret 1952/53 överskridas med högst 90 000 kronor.

2:o) **Armén: Flyttning av Stockholms luftvärnsregemente.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 10), vilket föranletts av uppkomna kostnader för transport av regementets inventarier i samband med dess förflyttning till Norrtälje, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Flyttning av Stockholms luftvärnsregemente* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

3:o) **Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 10 och 11) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram

av 147 000 000 kronor, dels ock till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 83 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 206) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 276), hemställts, att riksdagen måtte avslå det av Kungl. Maj:t äskade beställningsbemyndigandet samt att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget måtte begränsas till 3 000 000 kronor, allt användas för återköp från Finland av viss vapenmateriel.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 276.

Departementschefen föreslår att bemyndiganderamen för innevarande budgetår ökas med 44 000 000 kronor för att täcka prisstegringarna å de materielbeställningar, vilka var utlagda den 1 juli 1952. Likaledes föreslås, att för återköp från Finland av viss vapenmateriel avses ett ytterligare bemyndigande om 3 000 000 kronor. I statsverkspropositionen (bil. 6 punkt 56) har departementschefen föreslagit riksdagen godkänna plan för anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1962/63. Departementschefen räknar i nu förevarande sammanhang med ett särskilt bemyndigande för innevarande budgetår av 100 000 000 kronor för möjliggörande av vissa anskaffningar av brådskande art inom ramen för nämnda tioårsplan. Departementschefen föreslår således, att det av riksdagen för budgetåret 1952/53 medgivna bemyndigandet ökas med tillhopa ($44\,000\,000 + 3\,000\,000 + 100\,000\,000 =$) 147 000 000 kronor. Vad angår behovet av betalningsmedel under innevarande budgetår erinras om att reservationen å anslaget vid budgetårets ingång hade nedgått till i runt tal 1 150 000 kronor. Med hänsyn till de stora beställningar som för närvarande är utlagda är det enligt departementschefen önskvärt att en något större betalningsreserv skapas. Med beaktande härav föreslår departementschefen att för likvider avseende äldre beställningar anvisas 30 000 000 kronor. Vidare räknar departementschefen för innevarande budgetår med medelsbehov av 3 000 000 kronor för nyssnämnda återköp av vapen samt 50 000 000 kronor för materielanskaffningar inom tioårsplanens ram. Behovet av betalningsmedel innevarande budgetår för samtliga dessa ändamål blir således ($30\,000\,000 + 3\,000\,000 + 50\,000\,000 =$) 83 000 000 kronor.

Utskottet har funnit sig böra godtaga de av departementschefen verkställda kostnadsberäkningarna. Härav följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Vad särskilt beträffar det äskade tilläggsanslaget å 50 miljoner kronor för vissa materielanskaffningar av brådskande art bör beaktas, att beloppet i fråga är avsett att rymmas inom kostnadsramen för den av departementschefen tänkta långtidsplanen för anskaffning av materiel och ammunition

för armén. Vid behandlingen senare under riksdagen av äskandena i statsverkspropositionen återkommer utskottet till frågan om principerna för denna anskaffningsverksamhet. I detta sammanhang hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 206 och II: 276,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 147 000 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 83 000 000 kronor.

4:o) **Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 12), vilket föranletts av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

5:o) **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 12 och 13), vilket föranletts av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

6:o) **Marinen: Beklädnad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 13), vilket föranletts av att i anslaget för innevarande budgetår medel ej inräknats för avlöningar till viss förrådspersonal, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Beklädnad m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

7:o) **Marinen: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 14), vilket innebär att anslaget förstärkes med samma belopp, varmed det på grund av felräkning av vissa kostnader för smörjmedel blivit för lågt beräknat för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Övningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 745 000 kronor.

8:o) **Marinen: Fartygsbyggnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 14) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 207) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 275), hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 70 000 000 kronor.

Anslagsförstärkningen är föranledd av att betalningsutfallen för innevarande budgetår blivit större än vad som tidigare beräknats.

Utskottet finner sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker alltså det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:207 och II:275, till *Marinen: Fartygsbyggnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

9:o) **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt, 9 s. 14 och 15), vilket föranletts av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor.

10:o) **Marinen: Anskaffning av lyftkran.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 15), vilket föranletts av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av lyftkran* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 146 000 kronor.

11:o) **Flygvapnet: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 15), vilket föranletts av beredskapsskäl, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

12:o) **Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 15 och 16) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställning å flygmateriel m. m. inom en kost-

nadsram av 2 775 000 kronor, dels ock till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 775 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att såsom ersättning för det flygplan av typ DC 3, som under övningsflygning i juni månad 1952 försvunnit, ett nytt plan anskaffas för en kostnad av 2 775 000 kronor. Den av riksdagen för budgetåret 1952/53 medgivna bemyndiganderamen för anskaffning av flygmateriel m. m. bör fördenskull ökas med angivna belopp. För att täcka behovet av betalningsmedel för denna anskaffning torde enligt departementschefen härjämte böra anvisas ett anslag å tilläggsstat för innevarande budgetår av likaledes 2 775 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att för anskaffning av ett nytt flygplan såsom ersättning för det under förra sommaren försvunna anvisas 2 775 000 kronor och att bemyndiganderamen för flygmaterielanskaffning ökas med motsvarande belopp.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställning å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 2 775 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 775 000 kronor.

13:o) **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 16), vilket föranletts av beredskapskäl, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

14:o) **Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 16) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

I medelsäckandena för innevarande budgetår föreslog flygförvaltningen vissa engångsanskaffningar till en sammanlagd kostnad av 3 300 000 kronor. Dessa anskaffningar har numera visat sig betinga en väsentligt högre kostnad än den nyss anförda. För att merkostnaderna för den mest angelägna materielanskaffningen skall kunna täckas förordar departementschefen, att 1 000 000 kronor anvisas på tilläggsstat.

Utskottet finner sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

15:o) **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 17), vilket föranletts av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Försvarets fastighetsfond.

Arméns delfond.

16:o) **Ordnande av Stockholms luftvärnsregementes förläggning.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 14, punkt 1, s. 65 och 66 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Förslaget är föranlett av prisstegringar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Ordnande av Stockholms luftvärnsregementes förläggning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

17:o) **Vissa markförvärv.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 66—68) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 335 000 kronor.

Förslaget avser förvärv av ett för utvidgning av Utö skjutfält erforderligt markområde om 59,313 hektar av fastigheten Edesnäs 4¹ i Utö socken.

Utskottet. Då ifrågavarande markområde synes vara behöfligt ur övnings-synpunkt tillstyrker utskottet, att detsamma förvärvas. Mot kostnadsberäkningarna synes icke något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa markförvärv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 335 000 kronor.

Marinens delfond.

18:o) *Avlöpningsbädd och kajänläggningar vid Karlskrona örlogsvarv.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 68—70) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

Riksdagen har tidigare för ifrågavarande ändamål anvisat tillhoppa 1 275 000 kronor.

För täckande av prisstegringar äskas 147 000 kronor. Vidare föreslås att 100 000 kronor anvisas för att öka bottendjupet i hamnbassängen. Det sammanlagda medelsbehovet har avrundats till 250 000 kronor.

Utskottet, som finner Kungl. Maj:ts förslag vara till fyllest motiverat, tillstyrker den äskade medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Avlöpningsbädd och kajänläggningar vid Karlskrona örlogsvarv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

19:o) *Vissa markförvärv.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 70 och 71) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 280 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har anmält behov av medel för förvärv av ett markområde om cirka 103 hektar beläget i Skredsviks socken vid Gullmarsfjorden. Markägaren har förklarat sig villig försälja fastigheterna till kronan för en köpeskilling av 250 000 kronor, dock endast under förutsättning att kronan under tiden intill dess Kungl. Maj:ts beslut föreligger arrenderar fastigheterna för en arrendesumma av 15 000 kronor för år.

Departementschefen har funnit ifrågavarande område vara erforderligt för marinens verksamhet inom västkustområdet. Med hänsyn till de arrendekostnader, som kronan nödgats åtaga sig intill dess markförvärvet slutförts, föreslås, att medel härför — 280 000 kronor inberäknat vissa förbättrings- och inredningsarbeten — anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Utskottet. Då det till förvärv föreslagna markområdet synes vara erforderligt och kostnadsberäkningarna icke givit utskottet anledning till erinran, tillstyrkes Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa markförvärv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 280 000 kronor.

20:o) **Ombyggnad av artilleriverkstäderna vid Karlskrona örlogsvarv.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 71 och 72), vilket huvudsakligen föranletts av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombyggnad av artilleriverkstäderna vid Karlskrona örlogsvarv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 125 000 kronor.

21:o) **Ventilationsanläggning i marinens ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 72), vilket föranletts av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ventilationsanläggning i marinens ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 35 000 kronor.

Befästningars delfond.

22:o) **Anordnande av vissa fartygstunnlar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 72) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 500 000 kronor.

1948—1952 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1948/53 anvisat anslag å sammanlagt 9 000 000 kronor. Anslagen har avsetts för påbörjande av tre anläggningar, kostnadsberäknade till inalles 23 050 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1951.

Den nu begärda medelsanvisningen har av departementschefen ansetts erforderlig, därest icke pågående arbeten skall behöva avbrytas.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Anordnande av vissa fartygstunnlar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 500 000 kronor.

23:o) **Vissa ammunitionsförråd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 72) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Förslaget innebär, att nybyggnadsprogrammet utökas med ett nytt centralförråd för en beräknad kostnad av 10 000 000 kronor samt förråd för armén för 1 850 000 kronor. Departementschefen föreslår att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas 3 000 000 kronor och att för nästa budgetår anvisas 7 750 000 kronor. De återstående kostnaderna för byggnadsprogrammet skulle vid bifall härtill uppgå till 13 043 000 kronor.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag till medelsanvisning för innevarande budgetår. Vid behandlingen senare under riksdagen av äskandena i statsverkspropositionen återkommer utskottet till frågan om erforderligt anslag för budgetåret 1953/54. I detta sammanhang hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa ammunitionsförråd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

24:o) **Uppställningsplatser för radarstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 73), vilket föranletts av kostnadsökningar inom det äldre byggnadsprogrammet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppställningsplatser för radarstationer* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 3 200 000 kronor.

25:o) **Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 73), vilket föranletts av inträffade kostnadsökningar å äldre anläggningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 2 800 000 kronor.

Stockholm den 10 februari 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 15.